Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF
Van	DGB
Afgestemd met	DJZ, JFC, DMS, DAOG, DPLAN, DCo, HDFC
I.a.a.	Stas

TER BESLISSING

Datum
13 augustus 2026

Onze referentie
MINDEF20260045379

Opgesteld door
[redacted]

Aantal bijlagen
1

Nota

Kamerbrief stand van zaken actualisering Hoofdtaak 3 van de krijgsmacht

Aanleiding

In maart 2025 heeft de Algemene Rekenkamer (ARK) een rapport uitgebracht over Hoofdtaak 3 van de krijgsmacht.[1] Naar aanleiding van Kamervragen heeft uw ambtsvoorganger tijdens het Wetgevingsoverleg Defensie in juni 2025 toegezegd de Kamer te informeren over de impact die de focusverschuiving van Defensie naar Hoofdtaak 1 heeft op Hoofdtaak 3.[2] [3]

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de bijgevoegde Kamerbrief, die u mede namens de minister van JenV zult ondertekenen en daarna aan de Tweede Kamer zult verzenden.

Kernpunten

- De ARK concludeert in haar rapport dat de krijgsmacht in de onderzoeksperiode effectief was in het ondersteunen van civiele autoriteiten. Zo kon de krijgsmacht in alle verzoeken tot militaire bijstand en militaire steunverlening voorzien;
- Daarnaast concludeert de ARK dat de focusverschuiving naar Hoofdtaak 1 impact heeft op Hoofdtaak 3. Zij adviseert inzichtelijk te maken in welke mate de krijgsmacht Hoofdtaak 3 kan blijven uitvoeren en daarbij aandacht te hebben voor het belang van Hoofdtaak 3 voor de nationale veiligheid en in het bijzonder voor de civiele autoriteiten die afhankelijk zijn van de krijgsmacht. De Kamerbrief gaat op hoofdlijnen in op de noodzaak tot het herziening van de afspraken omtrent civiel-militaire samenwerking evenals op de impact en de vervolgstappen die samen met JenV worden gezet;
- Op dit moment is het mogelijk om invulling te blijven geven aan Hoofdtaak 3 en de civiele autoriteiten te blijven ondersteunen. De geplande groei van de krijgsmacht draagt hieraan bij. De toenemende militaire en hybride dreigingen wereldwijd maken het alleen noodzakelijk om de bestaande ‘Bestuursafspraken inzake intensivering civiel-militaire samenwerking 2007’ te actualiseren. In het ergste geval dat een Hoofdtaak 1-scenario zich in volle omvang voordoet, zal de krijgsmacht met het overgrote deel van haar capaciteiten uitvoering moeten geven aan de NAVO-verdedigingsplannen voor de (fysieke) verdediging van het Nederlandse en het bondgenootschappelijk grondgebied. De Defensie capaciteit voor Hoofdtaak 3 komt hierdoor onder druk te staan, waarbij Hoofdtaak 3 en Hoofdtaak 1 bovendien door elkaar gaan lopen. In een dergelijke situatie zullen er scherpe keuzes ten aanzien van de inzet van schaarse militaire capaciteiten nodig zijn;
- Capaciteiten waar Defensie een onderscheidende rol heeft – zoals verkenning en eventuele ontsmetting van materieel & infrastructuur tegen chemisch, biologisch, radiologisch en nucleaire

[1] Algemene Rekenkamer, 'De derde hoofdtaak van de krijgsmacht, Ondersteuning bij rampenbestrijding, rechtshandhaving en humanitaire hulp', Den Haag: maart 2025, https://www.rekenkamer.nl/documenten/2025/03/04/de-derde-hoofdtaak-van-de-krijgsmacht
[2] *Kamerstukken II* 2024/25, 36 725, nr. 7, p. 15.
[3] *Kamerstukken II* 2025/26, 33 763, nr. 173.

strijdmiddelen en de explosieven opruimingsdienst – worden met de geplande groei versterkt en uitgebreid. Deze capaciteiten blijven daardoor ook in een conflictsituatie nog in Nederland beschikbaar voor ondersteuning aan civiele autoriteiten, maar gelden vanwege een potentieel toenemende behoefte tot inzet waarschijnlijk langere aanrijtijden. Ook capaciteiten voor het taakveld 'bewaken en beveiligen' worden uitgebreid. Voor overige militaire capaciteiten geldt dat deze niet langer gegarandeerd kunnen worden;
- Ondanks dat Defensie zich ook in een conflictsituatie tot het uiterste zal blijven inspannen om militaire bijstand en militaire steunverlening te verlenen om de continuïteit van de samenleving in Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk te blijven borgen, moeten de civiele autoriteiten er evenwel rekening mee houden dat militaire specialistische capaciteiten mogelijk verminderd beschikbaar zijn voor ondersteuning in het kader van Hoofdtaak 3;
- Omdat Defensie in een conflictsituatie mogelijk omgekeerd ook ondersteuning van civiele autoriteiten nodig heeft, is het uitgangspunt bij de actualisering van de bestuursafspraken om wederzijdse ondersteuning mogelijk te maken;
- Vanwege de stelselverantwoordelijkheid van het ministerie van JenV op het gebied van nationale veiligheid is het streven om de geactualiseerde bestuursafspraken samen met JenV in 2027 tot stand te brengen. Hiervoor wordt meer in detail bezien waar er absolute afhankelijkheden van militaire bijstand en militaire steunverlening bestaan, onder meer bij de uitvoering van de politietaak, rampen- en incidentenbestrijding, crisisbeheersing en brandweerzorg. Om deze reden is de brief meer procesmatig en beschrijvend van aard.

Toelichting

Financiële overwegingen
Hernieuwde afspraken in het vervolgtraject leiden naar verwachting tot nieuwe afspraken rondom financiering van wederkerige ondersteuning tussen de krijgsmacht en civiele autoriteiten. Daarbij is het uitgangspunt dat de uitgaven landen op de begroting van de desbetreffende departementen.

Juridische overwegingen
Hernieuwde afspraken in het vervolgtraject vergen het creëren van een wettelijke grondslag voor het verlenen van ondersteuning door civiele autoriteiten aan de krijgsmacht. Op dit moment is alleen bijstand en steunverlening van de krijgsmacht aan civiele autoriteiten in wet- en regelgeving vastgelegd.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Krachtenveld
Andere lopende trajecten van Defensie, zoals het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en de Wet op de Defensiegereedheid (Wodg), raken ook het lokale bestuur. Deze bestuurlijk gevoelige dossiers vragen om zorgvuldige afstemming met het lokale bestuur. De overige departementen, medeoverheden en betrokken uitvoeringsinstanties die geregeld een beroep doen op militaire bijstand en militaire steunverlening worden betrokken bij het actualiseren van de bestuursafspraken of die de krijgsmacht omgekeerd wil kunnen vragen om ondersteuning. Ook worden de departementen, medeoverheden en uitvoeringsinstanties die de krijgsmacht omgekeerd om ondersteuning wil kunnen vragen betrokken.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt
Persoonsgegevens van derden worden niet openbaar gemaakt.

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID